

U z n e s e n i e

Najvyšší súd Slovenskej republiky v právnej veci žalobcu **PaedDr. M. Č.**, bývajúceho v P., zastúpeného JUDr. H. S., advokátkou v P., proti žalovanému **V. d. E. cirkvi a. v. na S. – D. p.**, P., H. č. X, zastúpenému JUDr. J. K., advokátom v P., **o určenie neplatnosti odvolania z funkcie**, vedenej na Okresnom súde Prešov pod sp. zn. 16 C 252/2008, o dovolaní žalovaného proti rozsudku Krajského súdu v Prešove z 20. júla 2009 sp. zn. 7 Co 89/2009, takto

r o z h o d o l :

Dovolanie **o d m i e t a** .

Žiaden z účastníkov nemá právo na náhradu trov dovolacieho konania.

O d ô v o d n e n i e

Okresný súd Prešov rozsudkom zo 17. februára 2009 č.k. 16 C 252/2008-103 určil, že odvolanie žalobcu z funkcie riaditeľa E. k. gymnázia v P. ku dňu 30. júna 2008, realizovaného písomnosťou žalovaného z 26. júna 2008 je neplatné a žalovanému uložil povinnosť zaplatiť žalobcovi náhradu trov konania v sume 495,06 Eur do troch dní. Vykonaným dokazovaním mal preukázané, že zo strany žalobcu nedošlo k porušeniu právnych predpisov zakladajúcich dôvod na odvolanie z funkcie riaditeľa gymnázia tak, ako to bolo uvedené v písomnosti zo dňa 26. júna 2008. Pokiaľ išlo o porušenie cirkevného zákona č. 3/2006 neposkytnutím zriaďovateľom žiadaných informácií, cirkevný zákon nie je všeobecne záväzným právnym predpisom, preto aj keby žalobca ustanovenia tohto zákona porušil, nemohlo ísť v zmysle § 3 ods. 7 písm. c/ zák. č. 596/2003 Z.z. o štátnej správe v školstve a školskej samospráve, o porušenie všeobecne záväzného predpisu. Žalobca však postupoval správne, keď žalovanému neposkytol údaje týkajúce sa pedagogických pracovníkov gymnázia, rešpektujúc tým zákon č. 428/2002 Z.z. o ochrane osobných údajov.

Pokiaľ išlo o porušenie vyhlášky Ministerstva školstva SR č. 510/2004 Z.z. o ukončovaní štúdiá na stredných školách a ukončovaní prípravy v odborných učilištiach, učilištiach a praktických školách, konkrétne jeho ustanovenia § 19 ods. 1 tým, že na základe odporúčania žalobcu v školských rokoch 2006/2007 a 2007/2008 bola Krajským školským úradom v Prešove menovaná predsedníčka maturitnej komisie, ktorá nemala dostatočnú prax, tento skutok nedosiahol takú intenzitu porušenia všeobecne záväzného predpisu, v dôsledku ktorého by bolo možné žalobcu odvolať z funkcie riaditeľa gymnázia. Odporúčanie žalobcu vymenovať Mgr. T. za predsedníčku maturitnej komisie na gymnáziu, ktorá nemala požadovanú dĺžku pedagogickej praxe, nie je závažným porušením všeobecne záväzných predpisov zo strany žalobcu. Pokiaľ išlo o porušenie ustanovenia § 19 ods. 6 citovanej vyhlášky tým, že do predmetovej maturitnej komisie náuky o spoločnosti bol menovaný pedagogický zamestnanec, ktorého aprobácia je d. - s. j., pričom skúšajúcimi predmetovej maturitnej komisie môžu byť len pedagogickí zamestnanci, ktorí majú na skúšaný predmet príslušnú aprobáciu, toto porušenie nie je dostatočne skutkovo špecifikované, keď nie je zrejmé akého obdobia maturity, ktorého školského roku sa údajné porušenie týkalo, v dôsledku čoho nebolo možné tieto skutkové okolnosti hodnotiť. Z týchto dôvodov žalobe vyhovel.

Na odvolanie žalovaného Krajský súd v Prešove rozsudkom z 20. júla 2009 sp. zn. 7 Co 89/2009 potvrdil prvostupňový rozsudok a žalovanému uložil povinnosť zaplatiť žalobcovi náhradu trov odvolacieho konania. V dôvodoch písomného vyhotovenia rozsudku sa stotožnil tak so skutkovým zistením ako aj s právnym posúdením veci prvostupňovým súdom, že žalobca sa nedopustil takého porušenia všeobecne záväzných právnych predpisov, pre ktoré by bolo jeho odvolanie z funkcie riaditeľa gymnázia opodstatnené.

Proti rozsudku odvolacieho súdu podal dovolanie žalovaný. Dovolanie zdôvodnil ustanovením § 237 písm. a/, b/, c/ O.s.p., keď podľa jeho názoru ide o cirkevný spor a predmetnú vec treba riešiť v rámci cirkevných predpisov, ktoré majú svoje osobitné ustanovenia ohľadne toho, aké rozhodnutie je možné napadnúť a ktorý z cirkevných orgánov o nich rozhoduje. Rozsudok považuje tiež za zmätočný z dôvodu, že označený žalovaný nemá procesnú spôsobilosť byť účastníkom konania. Podľa cirkevného zákona č. 1/1993 o Cirkevnej ústave, v znení zákona č. 1/2008, podľa článku 14, E. cirkev sa delí na dištrikty, senioráty a cirkevné zbory a tieto organizačné jednotky majú právnu subjektivitu. Podľa článku 15 jednotlivé organizačné jednotky majú svoje orgány, a to konvent, presbyterstvo

a predsedníctvo, prípadne ďalšie poradné a iniciatívne orgány, ktoré v rámci jednotlivých organizačných jednotiek fungujú. Je pravdou, že v dôvodoch napadnutého rozsudku sa uvádza, že k odvolaniu z funkcie došlo na základe uznesenia D. P., v ktorého kompetencii toto je, ale táto listina bola zaslaná z B. úradu V. D. E. cirkvi a. V. a túto podpísali štatutári a to biskup a dozorca V. d. E. cirkvi a. v.. Z uvedených dôvodov žiadal zrušiť rozhodnutia oboch súdov a konanie zastaviť a zároveň konštatovať, že týmito rozsudkami bol porušený zákon.

Žalobca v písomnom vyjadrení k dovolaniu navrhol dovolanie žalovaného zamietnuť. Uviedol, že na pracovnoprávne vzťahy zamestnancov cirkevnej školy sa vzťahuje Zákonník práce a teda aj pracovnoprávny vzťah žalobcu ako zamestnanca školy sa riadi jeho ustanoveniami. Z uvedeného vyplýva, že predmetný spor patrí do právomoci súdov. Podľa jeho názoru, označený žalovaný má právnu subjektivitu a teda aj spôsobilosť byť účastníkom konania.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd dovolací (§ 10a ods. 1 O.s.p.) po zistení, že dovolanie podal včas účastník konania (§ 240 ods. 1 O.s.p.), zastúpený advokátom (§ 241 ods. 1 O.s.p.), bez nariadenia dovolacieho pojednávania (§ 243a ods. 1 O.s.p.) skúmal najskôr, či dovolanie smeruje proti rozhodnutiu, ktoré možno napadnúť týmto opravným prostriedkom (§ 236 a nasl. O.s.p.).

Dovolaním možno napadnúť právoplatné rozhodnutia odvolacieho súdu, pokiaľ to zákon pripúšťa (§ 236 ods. 1 O.s.p.).

V prejednávanej veci je dovolaním napadnutý rozsudok odvolacieho súdu. Podľa § 238 ods. 1 O.s.p. je dovolanie prípustné proti rozsudku odvolacieho súdu, ktorým bol zmenený rozsudok súdu prvého stupňa vo veci samej. V zmysle § 238 ods. 2 O.s.p. je dovolanie prípustné tiež proti rozsudku, v ktorom sa odvolací súd odchýlil od právneho názoru dovolacieho súdu vysloveného v tejto veci. Podľa § 238 ods. 3 O.s.p. je dovolanie prípustné tiež vtedy, ak smeruje proti potvrdzujúcemu rozsudku odvolacieho súdu vo výroku ktorého odvolací súd vyslovil, že dovolanie je prípustné, pretože ide o rozhodnutie po právnej stránke zásadného významu, alebo ak ide o potvrdenie rozsudku súdu prvého stupňa, ktorým súd prvého stupňa vo výroku vyslovil neplatnosť zmluvnej podmienky podľa § 153 ods. 3 a 4 O.s.p.

Keďže v danom prípade rozsudok odvolacieho súdu nemá povahu zmeňujúceho rozsudku, ale ani potvrdzujúceho rozsudku vo výroku ktorého by bola vyslovená prípustnosť dovolania, či povahu potvrdzujúceho rozsudku vo veci neplatnosti zmluvnej podmienky, je nepochybné, že v predmetnej veci je dovolaním napadnutý rozsudok odvolacieho súdu, ktorý nevykazuje znaky niektorého z rozsudkov uvedených v § 238 ods. 1 a 3 O.s.p. Dovolanie žalovaného preto v tomto prípade podľa ustanovení § 238 ods. 1 a 3 O.s.p. prípustné nie je. Dovolanie nie je prípustné ani podľa § 238 ods. 2 O.s.p., lebo dovolací súd vo veci nerozhodoval.

Vzhľadom na zákonnú povinnosť (§ 242 ods. 1 O.s.p.) skúmať vždy, či napadnuté rozhodnutie odvolacieho súdu nebolo vydané v konaní, postihnutom niektorou z procesných väd uvedených v § 237 O.s.p., neobmedzil sa dovolací súd len na skúmanie prípustnosti dovolania podľa § 238 O.s.p., ale sa komplexne zaoberal otázkou, či konanie nie je postihnuté niektorou z väd vymenovaných v § 237 písm. a/ až g/ O.s.p. (t.j. či v danej veci nejde o prípad nedostatku právomoci súdu, spôsobilosti účastníka, riadneho zastúpenia procesne nespôsobilého účastníka, prekážku veci právoplatne rozhodnutej alebo už prv začatého konania, nedostatku návrhu na začatie konania, hoci podľa zákona bol potrebný, prípad odňatia možnosti účastníka pred súdom konať a rozhodovania vylúčeným sudcom, či konania súdom nesprávne obsadeným). Existencia väd uvedených pod písm. d/ až g/ dovolacím súdom nebola v konaní zistená a dovolateľ tieto vady ani nenamietal.

So zreteľom na dovolateľom tvrdený dôvod prípustnosti dovolania sa Najvyšší súd Slovenskej republiky osobitne zameril na otázku opodstatnenosti tvrdenia dovolateľa, že súd rozhodoval vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov (§ 237 písm. a/ O.s.p.), a v prejednávanej veci účastník konania nemal spôsobilosť byť účastníkom konania (§ 237 písm. b/ O.s.p.). Dovolateľ tiež poukázal na ustanovenie § 237 písm. c/ O.s.p., ktorého dôvody však bližšie nekonkretizoval, pričom dovolací súd vadu podľa § 237 písm. c/ O.s.p. v konaní pred súdmi nižších stupňov nezistil.

Podľa § 1 cirkevného zákona č. 1/2004 o konaní na cirkevných súdoch ktorým sa súčasne mení cirkevný zákon č. 5/1999 o cirkevných súdoch, cirkevných sudcoch a cirkevných žalobcoch, tento cirkevný zákon upravuje postup cirkevných súdov, cirkevných organizačných jednotiek (COJ) E. cirkvi a. v. na S. (ďalej ECAV) i členov cirkvi alebo

účastníkov konania tak, aby sa spoľahlivo zistil skutkový stav a aby sa správne rozhodlo o ich právach a povinnostiach.

Podľa § 2 tohto zákona, v konaní cirkevné sudy prejednávajú a rozhodujú spory, disciplinárne previnenia a iné právne veci a vedú účastníkov k plneniu svojich povinností a aby svoje práva nezneužívali na úkor iných.

Podľa § 6 tohto zákona, cirkevné sudy

a/ prejednávajú a rozhodujú

- žaloby proti voľbe cirkevného predstaviteľa alebo cirkevného funkcionára
- spory medzi COJ a inými členmi cirkvi alebo právnickými osobami cirkvi
- disciplinárne previnenia člena predsedníctva cirkvi, dištriktu, cirkevného súdu a disciplinárne previnenie kňaza v súvislosti s rozvodom manželstva

b/ rozhodujú o právach, povinnostiach a právom chránených záujmoch člena cirkvi

c/ preskúmajú zákonnosť iných rozhodnutí orgánov COJ podľa osobitných predpisov.

Podľa § 3 ods. 3 cirkevného zákona č. 3 o cirkevnom školstve a vyučovaní náboženstva, cirkevné stredné školy a vyššie odborné stredné školy zriaďuje dištriktuálne presbyterstvo.

Podľa § 7 ods. 1 cit. zákona, školu, alebo školské zariadenie riadi riaditeľ školy a podľa jeho odseku 2, vety prvej, riaditeľa školy menuje a odvoláva zriaďovateľ po predchádzajúcom prerokovaní s R. e. škôl, prípadne školským výborom zriaďovateľa.

Napokon podľa § 8 odsek 1 cit. zákona, pedagogickí zamestnanci evanjelických cirkevných škôl sú pedagogickými zamestnancami v zmysle štátnych všeobecne záväzných predpisov.

Podľa § 57b ods. 1 zákona č. 28/1984 Zb. o sústave základných a stredných škôl, cirkevné školy alebo školy náboženských spoločností (ďalej len „cirkevné školy“) sú cirkevné základné školy, cirkevné špeciálne školy, cirkevné stredné školy, cirkevné strediská praktického vyučovania, cirkevné základné umelecké školy a cirkevné učilištia; cirkevné školy sú školami podľa tohto zákona, jeho ustanovenia sa na ne vzťahujú s výnimkou

ustanovení § 1 ods. 2, § 10 ods. 1, 4 až 7, § 10a, § 11a, § 19 ods. 4, § 20 ods. 3, § 21 ods. 5, § 22 ods. 3, § 23, § 27, § 29 ods. 2, § 30 ods. 3 a 4, § 39, § 43 a § 52 až § 57.

Podľa § 7 ods. 1 Občianskeho súdneho poriadku, v občianskom súdnom konaní súdy prejednávajú a rozhodujú spory a iné právne veci, ktoré vyplývajú z občianskoprávných, pracovných, rodinných, obchodných a hospodárskych vzťahov, pokiaľ ich podľa zákona neprejednávajú a nerozhodujú o nich iné orgány.

Niet pochýb o tom, že predmetom tohto konania je spor vyplývajúci z pracovnoprávneho vzťahu – určenie neplatnosti odvolania z funkcie riaditeľa E. k. gymnázia. Z hore citovaných ustanovení, predovšetkým z ustanovenia § 6 cirkevného zákona č. 1/2004 o konaní na cirkevných súdoch vyplýva, že tieto súdy nie sú príslušné prejednávať pracovnoprávne spory pedagogických zamestnancov. Z uvedeného je potom potrebné dospieť k záveru, že prejednanie tejto veci patrí do právomoci všeobecných súdov a preto dovolací dôvod podľa § 237 písm. a/ O.s.p. tu nie je daný.

Dovolateľ druhý dovolací dôvod odvodzoval z ustanovenia § 237 písm. b/ O.s.p. s odôvodnením, že za účastníka konania je označený orgán, ktorý nemá právnu subjektivitu a nie je právnickou osobou. Je potrebné konštatovať, že úvahy žalovaného nemožno považovať v zásade za správne.

Spôsobilosťou byť účastníkom konania sa rozumie spôsobilosť subjektov mať procesné práva a povinnosti, ktoré procesné právo priznáva účastníkom konania. Ide teda o procesnú subjektivitu. Túto spôsobilosť upravuje Občiansky súdny poriadok v ustanovení § 19 tak, že ju má ten, kto má spôsobilosť mať práva a povinnosti, inak len ten, komu ju zákon priznáva. Citované ustanovenie sa teda odvoláva na hmotné právo, t.j. Občiansky zákonník.

Právnické osoby, ktoré vznikli spôsobom predpokladaným v zákone, majú spôsobilosť mať práva a povinnosti. Pokiaľ zákon neustanoví inak, má právnická osoba plnú spôsobilosť nadobúdať práva a povinnosti odo dňa zápisu do príslušného registra. Zánikom právnickej osoby – obvykle výmazom z príslušného registra, táto jej spôsobilosť zaniká.

Podľa § 18 ods. 2 Občianskeho zákonníka, právnickými osobami sú a/ združenia fyzických alebo právnických osôb, b/ účelové združenia majetku, c/ jednotky územnej samosprávy, d/ iné subjekty, o ktorých to ustanovuje zákon.

Postavenie cirkví a náboženských spoločností upravuje zákon č. 308/1991 Zb. o slobode náboženskej viery a postavení cirkví a náboženských spoločností. Cirkvi a náboženské spoločnosti sú podľa výslovného ustanovenia § 4 ods. 3 tohto zákona právnickými osobami. Cirkvi môžu pôsobiť na území štátu len na základe registrácie a štát uznáva len registrované cirkvi (§ 4 ods. 4 zák. č. 308/1991 Zb.). Možno preto vysloviť, že štát uznáva právnu subjektivitu a jej rozsah len u tých útvarov cirkvi, ktoré cirkev uviedla v návrhu na registráciu ministerstvu kultúry.

E. cirkev a. v. na S., je cirkvou registrovanou na Ministerstve kultúry Slovenskej republiky.

Podľa čl. 2 ods. 2 Ústavy E. cirkvi a. v. na S. (ďalej len „Ústava“), e. cirkev na zabezpečenie svojho poslania na územnom princípe zriaďuje si organizačné jednotky, charitatívne spoločnosti, cirkevné školy, združenia veriacich a vychováva pre ne potrebných odborných pracovníkov.

Podľa čl. 14 Ústavy, e. cirkev sa člení na dištrikty, senioráty a cirkevné zbory. E. cirkev a jej organizačné jednotky majú právnu subjektivitu.

Podľa čl. 15 ods. 1 Ústavy, orgánmi cirkevných organizačných jednotiek sú konvent, presbyterstvo a predsedníctvo. Organizačné jednotky si môžu zriadiť aj poradné a iniciatívne orgány, ktoré však nemajú rozhodovaciu právomoc.

Podľa čl. 24 Ústavy, e. cirkev sa člení na V. d. so sídlom v P. a na Z. d. so sídlom vo Z..

V. d. E. cirkvi a. v. na S. (ako subjekt práva) sídli v P., na H. ul. č. X. Jeho štatutárnym zástupcom je Mgr. S. S. – biskup a Ing. J. B. – dozorca.

Z obsahu spisu vyplýva, že žalobca v konaní za účastníka konania označil **D. p. V. d. E. cirkvi a. v. na S., H. č. X, P.** Žalovaný v tomto konaní založil do spisu plnú moc na svoje zastupovanie zo dňa 13. októbra 2008 podpísanú biskupom Mgr. S. S. a Ing. J. B. dozorcom, ako štatutárnymi zástupcami žalovaného, pričom plná moc je opatrená okrúhlou pečiatkou „V. D. E. CIRKVI A.V. so sídlom V P.“.

Z uvedeného vyplýva, že žalovaný sa stotožnil s takýmto označením, bol si vedomý, že je účastníkom konania a vec sa týka jeho orgánu (dištriktuálneho presbyterstva), pričom v celom konaní (od 18. septembra 2008) nespochybnil svoju spôsobilosť byť účastníkom konania. Pokiaľ totiž žalobca za účastníka konania označil organizačnú jednotku, ktorá má právnu subjektivitu s uvedením jej **plného mena a sídla** („V. d. E. cirkvi a.v. na S., H. č. X, P.“), čo i s bližším označením jej orgánu ktorého sa predmet sporu priamo týka (dištriktuálneho presbyterstva), nie je možné prisvedčiť námietke žalovaného, že v konaní bol za účastníka označený subjekt bez právnej subjektivity, najmä ak v takomto konaní štatutárni zástupcovia označenej organizačnej jednotky s právnu subjektivitou, zjavne stotožniac sa s účastníctvom v tomto konaní poverili na zastupovanie v tomto konaní advokáta. Z obsahu spisu potom vyplýva tiež, že tí istí štatutárni zástupcovia tejto organizačnej jednotky udelili dňa 28. septembra 2009 plnú moc na zastupovanie advokátovi v dovolacom konaní, pričom plná moc je opatrená rovnakou okrúhlou pečiatkou ako plná moc na zastupovanie v konaní pred prvostupňovým súdom (por. čl. 21 a 133), v tomto prípade však už s námietkou svojej nespôsobilosti byť účastníkom konania.

Keďže žalobca v žalobe ako i v konaní pred súdom prvého stupňa presne označil kto je účastníkom konania na strane žalovaného a keďže žalobcom označený žalovaný „V. d. E. cirkvi a. v. na S., H. č. X, P.“ má právnu subjektivitu, konanie nie je postihnuté vadou uvedenou v § 237 písm. b/ O.s.p.

Vzhľadom na vyššie uvedené možno zhrnúť, že v danom prípade prípustnosť dovolania nemožno vyvodiť z ustanovenia § 238 ods. 1 až 3 O.s.p., ani z ustanovenia § 237 O.s.p., preto Najvyšší súd Slovenskej republiky dovolanie žalovaného odmietol podľa § 243b ods. 5 O.s.p. v spojení s § 218 ods. 1 písm. c/ O.s.p. ako dovolanie smerujúce proti rozhodnutiu, proti ktorému je tento opravný prostriedok neprípustný. Pritom, riadiac sa právnu úpravou dovolacieho konania, nezaoberal sa napadnutým rozsudkom odvolacieho súdu z hľadiska jeho vecnej správnosti, ktorá však v dovolaní namietaná ani nebola.

O náhrade trov dovolacieho konania rozhodol podľa § 146 ods. 1 písm. c/ O.s.p. (s použitím analógie) v spojení s § 243b ods. 5 O.s.p., keď neboli dané dôvody pre použitie odseku 2 tohto ustanovenia, pretože náklady žalobcu spojené s odmenou jeho právnej zástupkyne za vyjadrenie k dovolaniu, nepovažoval, vzhľadom na jeho neprípustnosť, za potrebné na účelné bránenie práva.

P o u č e n i e : Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.

V Bratislave 18. marca 2010

JUDr. Eva Sakálová, v.r.
predsedníčka senátu

Za správnosť vyhotovenia : Jarmila Uhlířová